

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงที่มีต่อพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงทดลองซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เปรียบเทียบการพัฒนาพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง
2. เด็กปัญญาอ่อนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงมีพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่าเด็กปัญญาอ่อนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสุ่มมาจากประชากรเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ตามการระบุของโรงเรียนกวีละอนุกุล อายุ 11 ปีขึ้นไป ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนกวีละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน จับคู่กลุ่มตัวอย่างโดยให้มีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน แล้วสุ่มโดยวิธีการจับสลากเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน การจัดเข้ากลุ่มด้วยจำนวนนักเรียนเพียง 10 คน เพราะเด็กปัญญาอ่อนมีความสามารถในการเรียนรู้จำกัด การมีจำนวนนักเรียนเพียง 10 คน จะทำให้

ดูแลได้อย่างทั่วถึง และในห้องเรียนปกติของเด็กปัญญาอ่อนในโรงเรียนกาวิละอนุบาลก็จัดนักเรียน
ห้องละประมาณ 9-10 คนเท่านั้นเช่นกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้

1. โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต
2. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ซึ่งได้ผ่านการตรวจคุณภาพของเครื่องมือแล้วได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

แต่ละกิจกรรม เท่ากับ 1.00

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยการ
สร้างโปรแกรมมีแนวคิดมาจากเอกสารอ้างอิงและการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความ
ซื่อสัตย์สุจริตที่เป็นปัญหาควรได้รับการแก้ไขของเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ กิจกรรมที่
เด็กปัญญาอ่อนสามารถทำได้ และได้รับการแนะนำปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาและตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน เท่ากับ 1.00
แล้วทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงอีกครั้ง

2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ชนิดมีโครงสร้าง ลักษณะเป็น
แบบบันทึกมีการประเมินค่าสำหรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 2 พฤติกรรม คือ การหยิบของผู้อื่นต้อง
ขออนุญาต และการไม่พูดโกหก โดยการจัดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางจริยธรรมให้
เด็กต้องแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่ง อย่างอิสระ พฤติกรรมละ 3 สถานการณ์ รวม 6
สถานการณ์ ให้ผู้สังเกตบันทึกการเกิดขึ้นของพฤติกรรมว่า ในแต่ละสถานการณ์มีพฤติกรรมที่
พึงประสงค์เกิดขึ้นหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน
ทำการตรวจทั้งความเหมาะสมในการใช้ภาษา, กิจกรรมสำหรับเด็กปัญญาอ่อน และความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00

3. ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับ

เรียนได้ ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต (ใน ส่วนของการไม่พูดโกหก) พบนักเรียนที่มีคะแนนตั้งแต่ 1 – 4 จำนวน 2 คน คะแนน 5 – 8 จำนวน 27 คน และคะแนน 9 – 12 จำนวน 14 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการทดลอง จากนักเรียนที่มี ปัญหาพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตมีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ตั้งแต่ 1-8 จำนวน 20 คน จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต – การหยิบของผู้อื่น ต้องขออนุญาตของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ข้างต้นจำนวน 20 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความ ซื่อสัตย์สุจริต (ใน ส่วนของการหยิบของผู้อื่นต้องขออนุญาต) แล้วจับคู่ักเรียนที่มีคะแนนเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน 10 คู่ แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน

2. ขั้นตอนการทดลอง

จัดให้กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต สัปดาห์ละ 5 วัน วันจันทร์ – ศุกร์ วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที เวลา 09.00 – 09.30 นาฬิกา รวม 30 ครั้ง เป็นเวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2543 – 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

สำหรับกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงดังกล่าว

3. ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ หลังการทดลอง (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการดังนี้

1. ทำการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต – การหยิบของผู้อื่นต้อง ขออนุญาต หลังจากที่เด็กได้รับโปรแกรมครั้งที่ 16 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ สุจริต (ใน ส่วนของการหยิบของผู้อื่นต้องขออนุญาต) 2 ครั้ง คือ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2544 – 17 มกราคม พ.ศ. 2544 และวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 – 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

2. ทำการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต – การไม่พูดโกหก หลังจากที่เด็กได้รับโปรแกรมครั้งที่ 31 โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต (ใน ส่วนของการไม่พูดโกหก) 2 ครั้ง คือ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 – 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2544 – 7 มีนาคม พ.ศ. 2544

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับพฤติกรรมที่ต้องการสอนและกิจกรรมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2. สถิติที่ใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ได้แก่ t – test

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้หลังจากเข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2. เด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ที่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่าเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ ที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลจากการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้กลุ่มทดลองหลังได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ จะเห็นได้จากความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการทดลอง และการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการทดลองอีกครั้งก็พบว่าพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ ยังคงอยู่ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน ระดับเรียนได้ พัฒนาได้โดยใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. เด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้มีรูปแบบพัฒนาการทางสติปัญญาและการใช้เหตุผลทางจริยธรรม เช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่ช้ากว่า (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, 2536) ซึ่งเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้กลุ่มที่ผู้วิจัยทำการศึกษา มีอายุจริงตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จะมีอายุสมองตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ถ้าพิจารณาในแง่จริยธรรม เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้จะมีจริยธรรมอยู่ในขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (2-8 ปี) หรือระดับก่อนกฎเกณฑ์ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (2-10 ปี) เพราะฉะนั้น จึงสามารถพัฒนาจริยธรรมของเด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้ได้ตามลำดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก คือ การบอกให้เด็กทำ และการให้รางวัลทันทีที่เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วย การสอน, การสาธิตให้เด็กดู, การให้เด็กปฏิบัติจริง, การให้เด็กได้พูดทวนซ้ำ และการเสริมแรง ซึ่งสอดคล้องกับ Davis และ Rogers (1985) ที่ได้รวบรวมผลของเทคนิคต่างๆ ที่ใช้พัฒนาทักษะทางสังคมและพบว่า การให้เด็กได้พูดทวนซ้ำ (active rehearsal) กับการใช้วิธีสอนหลายๆ แบบมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะทางสังคมมากกว่าการพัฒนาโดยใช้วิธีสอน, การให้เสริมแรงหรือการสาธิตให้เด็กดูเพียงอย่างเดียว การฝึกทักษะทางสังคมที่ส่วนใหญ่ใช้แล้วประสบความสำเร็จมาจากการฝึกด้วยวิธีการหลายๆ อย่างรวมกัน คือมีทั้งการสอน, การให้ฝึกปฏิบัติ และการให้เสริมแรง นอกจากนี้ในหลักสูตรของ Goldstein (Thomas, 1980) ก็เคยใช้ประสบความสำเร็จมาแล้วกับการสอนเด็กปัญญาอ่อน โดยหลักสูตรนี้อยู่บนสมมติฐานที่ว่า เด็กปัญญาอ่อนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคมโดยใช้เหตุผลได้

3. โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับหลักการสอนเด็กปัญญาอ่อนของพัชรวิไลย์ เกตุแก่นจันทร์ (2539) ที่กล่าวว่า หลักการสอนเด็กปัญญาอ่อน ประกอบด้วย การสาธิตให้เด็กดู การให้เด็กปฏิบัติจริง การสอนด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมจะต้องใช้ของจริง เป็นสิ่งแปลกใหม่ เพื่อทำให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดแรงจูงใจทำ การสอนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน (Routine) และการสอนซ้ำ ใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติ ใช้วิธีสอนหลายๆ วิธีในเนื้อหาเดิม (Repetition) เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์ 6 สถานการณ์แล้วแบ่งย่อยเป็น 30 กิจกรรมสำหรับเด็กปัญญาอ่อนได้ฝึกปฏิบัติพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับพีระพงศ์ บุญศิริ (2538) และคารณิชนภูมิ (2542) ที่กล่าวว่ากิจกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นกิจกรรมที่เด็กปัญญาอ่อนสามารถทำได้

4. โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับวิธีการปลูกฝังจริยธรรม ของปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539) ที่กล่าวว่า วิธีการปลูกฝังจริยธรรม คือ การให้ประสบการณ์ตรงกับผู้เรียน, การใช้ตัวอย่าง และการอธิบายชี้แนะช่วยให้ผู้เรียนเกิด

ความเชื่อและนำไปปฏิบัติตาม

5. โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ใช้หลักการเสริมแรงทางบวก ซึ่งประกอบด้วย การเสริมแรงด้วยอาหาร การเสริมแรงโดยใช้ตัวเสริมแรงทางสังคม และการเสริมแรงด้วยเบียร์รถกร ซึ่งสอดคล้องกับสุวรรณา วิริยะประยูร (2528) ศึกษาพบว่าการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ การชี้แนะและการเสริมแรงทางบวกสามารถเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กพิการเนื่องมาจากสมองได้ และประนอม ประเสริฐศิริศักดิ์ (2523) ศึกษาพบว่าเด็กพิการเนื่องมาจากสมองมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระยะการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการชี้แนะและการเสริมแรงทางบวกเพิ่มมากกว่าระยะการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ร่วมกับการชี้แนะและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ กสิวิทย์อำนวย ศึกษาพบว่าการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกสามารถทำให้ความสามารถด้านความเข้าใจคำศัพท์และด้านการใช้คำศัพท์ของเด็กปัญญาอ่อนสูงขึ้น และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526) ศึกษาพบว่าการใช้เบียร์รถกรสามารถเพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านภาษาไทยของเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ และ Axelrod (1977) ศึกษาพบว่าการใช้เบียร์รถกรสามารถนำมาใช้ปรับพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียนของเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ ซึ่งชอบคุยกันในห้องเรียน เพียงวันแรกของการให้เบียร์รถกร อัตราการคุยกันของเด็กมีอัตราเฉลี่ยลดลงเหลือ 52 ครั้งต่อวัน และในระยะทดลองอัตราเฉลี่ยลดลงเหลือเพียง 36 ครั้งต่อวันเท่านั้น จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่าการเสริมแรงทางบวกสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนได้ อาจเพราะการเสริมแรงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (1953) ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลจะเพิ่มขึ้นเป็นผลเนื่องมาจากผลกรรมของพฤติกรรมนั้น ถ้าพฤติกรรมใดได้รับผลกระทบที่เป็นตัวเสริมแรงทางบวก พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต และ Kalish (1981) อ้างในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิตและคณะ, 2526) ที่อธิบายว่า จริยธรรมในแง่ของพฤติกรรมที่ค้างที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมนั้น สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงการนำหลักการปรับพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบในการเปลี่ยนพฤติกรรมในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยแนวคิดในเรื่องการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลการกระทำในสภาพแวดล้อมนี้ ได้ยึดหลักการเสริมแรงว่า บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเดิม ถ้าการแสดงออกของเขาได้รับความพึงพอใจ ซึ่งในการทดลองครั้งนี้เมื่อเด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงทันทีจึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่า หากคนทำพฤติกรรมเช่นนี้จะได้รับทั้งความรู้สึกที่ดี คือ ครุชอบ ได้รับขนม และได้รับความที่สามารถนำไปแลกเปลี่ยนสิ่งอื่นที่ตนพึงพอใจได้ เด็กก็จะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

ผลจากการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อน

ระดับเรียนได้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่าเด็กปัญญาอ่อนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองก็พบว่าไม่แตกต่างกัน จึงสรุปในเบื้องต้นได้ว่า การที่กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเชื่อก็คือได้เป็นผลเนื่องมาจากการที่เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มทดลองได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรง แสดงให้เห็นว่า การที่เด็กปัญญาอ่อนได้เข้าร่วม โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทำให้เด็กปัญญาอ่อนพัฒนาพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ ซึ่งสอดคล้องกับ O' neill, William Lawrence (1981) ศึกษาพบว่า เด็กปัญญาอ่อนที่ได้รับการฝึกฝนทางจริยธรรมจะมีการพัฒนาทางจริยธรรมได้ ไม่ว่าจะโดยการใช้เรื่องเล่าคติที่สอดคล้องกับคำสอนในทางศาสนา หรือวิธีการพัฒนาจริยธรรมอื่น และ Zeaman and House (1963, อ้างใน Hallahan and Kauffman, 1978) ศึกษาพบว่า การให้เด็กปัญญาอ่อนได้รับการฝึกฝนทักษะจากประสบการณ์ตรงก่อนจะมีผลดีกว่าการเรียนรู้อตามศักยภาพ และสอดคล้องกับ Gundersen (1995) ศึกษาพบว่า เด็กปัญญาอ่อนที่ได้รับ โปรแกรมแทรกแซงพัฒนาการมีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กปัญญาอ่อนที่ไม่ได้รับ โปรแกรม และ Martin (1975) ศึกษาพบว่าเด็กปัญญาอ่อนที่ได้รับตัวแบบและการเสริมแรงทางบวกสามารถใช้คำคุณศัพท์บอกขนาดและสีได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับเทคนิคดังกล่าว และ ซูชีพ อ่อน โทกสูง (2527) ศึกษาพบว่าเด็กปัญญาอ่อนแม้ขาดความสามารถในการเรียนรู้และความจำ เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน แต่หากได้รับการสอนเทคนิคและกลวิธีต่างๆ ในการจำเด็กปัญญาอ่อนก็จะสามารถจำได้ดีขึ้น และจากการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้และความจำของเด็กปัญญาอ่อนพบว่าลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปัญญาอ่อนกับเด็กปกติไม่แตกต่างกัน แต่จะช้ากว่าเด็กปกติ นั่นคือเด็กปัญญาอ่อนจะมีลักษณะการเรียนรู้ไม่แตกต่างจากเด็กปกติซึ่งอายุสมองเท่ากันนั่นเอง

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้มีการติดตามผลหลังการทดลองไปแล้ว 2 สัปดาห์ ซึ่งพบว่า พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของกลุ่มทดลองก็ยังคงอยู่

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1. การปฏิบัติต่อเด็ก

1.1 จากการศึกษาวิจัยสร้างความคุ้นเคยกับเด็กก่อนทำการสอนจริง เป็นผลดีทำให้

การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

1.2 ทุกครั้งก่อนสอน ผู้สอนควรทำให้เด็กมีความพร้อมและมีสมาธิที่จะเรียน

1.3 เด็กปัญญาอ่อนชอบที่จะให้เอาใจใส่เป็นอย่างมาก ผู้สอนจะต้องให้การดูแลตลอดเวลา เช่น คอยถามว่า “ทำกิจกรรมได้ไหม” หรือคอยชมว่า “ทำได้ดีแล้ว” จะทำให้เด็กอยากจะมาเรียนและอยากจะทำงานให้ดีที่สุด

2. ลักษณะของผู้ฝึก

2.1 การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กปัญญาอ่อน สิ่งสำคัญที่ควรทำเป็นอันดับแรก คือ การที่ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กปัญญาอ่อนว่า เด็กปัญญาอ่อนสามารถทำได้ สามารถพัฒนาได้

3. กิจกรรมที่ใช้

3.1 เด็กปัญญาอ่อนจะให้ความสนใจกับกิจกรรมที่ใช้อุปกรณ์แปลกใหม่ สร้างความตื่นเต้นที่จะเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจอยากจะทำเรียน มีความตั้งใจเรียนสูงกว่ากิจกรรมที่ใช้อุปกรณ์ที่นักเรียนเคยเห็นเคยทำแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนควรใช้อุปกรณ์ที่นักเรียนไม่เคยใช้ จะทำให้นักเรียนอยากจะทำเรียนมากขึ้น ประหยัดเวลาในการเรียน นักเรียนจะไม่เล่นกันขณะเรียนและจะตั้งใจเรียนตั้งใจทำกิจกรรมดีมาก

3.2 การจัดกิจกรรมให้กับเด็กปัญญาอ่อน ควรจัดในลักษณะให้เด็กผ่อนคลายให้น้อยที่สุด เพราะเด็กปัญญาอ่อนมีความสนใจสั้นการรอจะทำให้เด็กรู้สึกเบื่อและไม่อยากจะทำเรียน

3.3 งานศิลปะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาความคิด พฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนได้ดี เพราะงานศิลปะสามารถทำให้เรื่องที่สอนเป็นเรื่องง่ายที่เด็กปัญญาอ่อนจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเสริมแรงที่ให้รางวัลเป็นสิ่งของ ขนอม อาจเปลี่ยนแปลงเป็นการให้การเสริมแรงทางสังคม เพื่อกระตุ้นให้พฤติกรรมคงอยู่ได้ยาวนานขึ้น

2. อาจใช้แบบวัดพฤติกรรมที่มีความละเอียดมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความละเอียดมากขึ้น เช่น พฤติกรรมหยาบของผู้อื่นต้องขออนุญาต อาจให้คะแนนเป็น

ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กมองหน้า

ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กพูดว่าขอขมิ้ม

ให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กมองหน้าและพูดว่าขอขมิ้ม

ซึ่งการแบ่งการให้คะแนนตามลักษณะนี้จะต้องศึกษาให้ละเอียดเกี่ยวกับลักษณะความบกพร่องของเด็กแต่ละคนที่นอกเหนือไปจากลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจึงจะสามารถทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนกลุ่มนี้ได้ถูกต้องแม่นยำ เพราะเด็กปัญญาอ่อนจะมีลักษณะที่เหมือนกันเพียงอย่างเดียวคือระดับความบกพร่องทางสติปัญญา ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมในลักษณะอื่นๆ จะไม่เหมือนกัน ในการทำวิจัยครั้งผู้วิจัยจึงทำการสังเกตเฉพาะว่าเด็กมีพฤติกรรมหรือไม่มีพฤติกรรมเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. น่าจะมีการทำวิจัยเปรียบเทียบ โดยการทำการจัดประสบการณ์ตรงตามโปรแกรมที่จัดไว้เต็มรูปแบบ จัดเป็นการฝึก 100% และตัดทอนจำนวนครั้งในการฝึกลงครึ่งหนึ่ง จัดเป็นการฝึก 50% เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตว่าจะต่างกันหรือไม่ เป็นการลดช่วงเวลาการฝึกให้ใช้เวลาน้อยลง
2. ควรมีการศึกษาหรือพัฒนาผลของการใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงกับการสอนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านอื่นๆ เช่น ความมีเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น เพราะจริยธรรมเป็นทักษะทางสังคมที่เด็กปัญญาอ่อนสามารถพัฒนาได้ดีกว่าสติปัญญา ซึ่งจะทำให้เด็กมีพื้นฐานที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. ควรมีการทำวิจัยเปรียบเทียบ โดยการ ใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตตามโปรแกรมนี้ และการใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงที่มีการเพิ่มเนื้อหาในส่วนของการสอน คือ ให้มีวิธีอื่นๆ ประกอบการสอน เช่น นิทานหุ่นกระบอก เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ว่ามีการพัฒนาต่างกันหรือไม่
4. ควรมีการทำวิจัยโดยการ ใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตตามโปรแกรมนี้กับเด็กปัญญาอ่อนระดับฝึกได้ (Trainable) เพื่อคว้าโปรแกรมนี้สามารถใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของเด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับความรู้แรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา มากไปกว่าระดับเรียนได้ได้หรือไม่
5. ควรมีการทำวิจัยโดยการ ใช้โปรแกรมการจัดประสบการณ์ตรงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตตาม โปรแกรมนี้ แต่เปลี่ยนการวัดผลหลังการทดลองโดยการสังเกตพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้วยวิธีการอื่นที่มีความแตกต่างไปจากกิจกรรมตามโปรแกรม เพื่อคว้าเด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้สามารถถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ในลักษณะอื่นได้หรือไม่